vzhledem k právě uvedenému právnímu názoru soudu zrušovacího. Pokud zmateční stížnost postrádá zjištění otázky, zda vůle předčitatelova směřovala k tomu vykonati zločinnou činnost, naznačenou v § 222 tr. zák., budiž poukázáno k tomu, že obžalovaný tím, že provolání přečetl a k němu ještě dodatek připojil, dal zřejmě na jevo, že s ním souhlasí, čímž projevil svůj úmysl ve smyslu § 222 tr. zák.

Obžalovaný F. byl uznán vinným zločinem dle § 65 lit. b) tr. zák. proto, že na schůzi pronesl slova: »Když vám to nedávají sami, jděte a vezměte si to. Naší armády se báti nemusíte, ta do vás stříleti nebude, ta je znemravnělá a znekázněná«. Zmateční stížnost uplatňuje proti odsouzení důvod čís. 10 § 281 tr. ř. spatřujíc v jednání stěžovatelově pouze přečin dle § 305 tr. zák., ježto prý jde o pouhé všeobecné schvalování a nabádání k trestným činům, kdežto k § 65 lit. b) tr. zák. jest třeba výslovného vyvolávání vzpoury nebo odporu proti zákonům a nařízením veřejného úřadu. Zrušovací soud nesdílí tohoto názoru. Zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. a přečin dle § 305 tr. zák. jsou trestnými činy, jež směřují proti státu. Liší se od sebe tím, že v oblast § 305 tr. zák. spadají všeliká všeobecná vyzvání, vztahující se sice k zapovězeným činům, jež však jsou proto méně nebezpečna, poněvadž jednání, k nimž vyzýváno, nejsou blíže označena. Výzva ve smyslu § 305 tr. zák. může vzbuditi náladu směřující proti zákonům, výzva dle § 65 lit. b) tr. zák. má však vyvolati rozhodnutí, by nebylo uposlechnuto určitého zákona. § 305 tr. zák. vychází z toho hlediska, že mají zůstati nedotčenými jisté společenské a mravní zásady obyvatelstva, jež tvoří pevnou oporu právní jistoty. Směřuje-li však výzva k neposlušnosti proti určitému zákonu, jest v ní spatřovati zločin dle § 65 lit. b) tr. zák. (sr. Finger II. str. 849). V případě, o nějž jde, bylo užito tak význačných slov, že v imperativní výzvě: »Když vám to nedávají sami, jděte a vezměte si to!« nutno spatřovati útok proti autoritě určitého zákona a jde zde tudíž o zločin dle § 65 b) tr. zák.

Čís. 523.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Kdo předmět potřeby pro jiného teprvé odjinud opatřil nebo jinému přenechal ze zásob, pro sebe zjednaných, není s hlediska přemrštěnosti požadované ceny zodpověden z přemrštěnosti nákupní ceny a může započísti si své zvláštní nabývací náklady.

(Rozh. ze dne 9. srpna 1921, Kr I 290/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Chebu ze dne 26. ledna 1921, kterýmž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem předražování dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Na stěžovatelku byla podána obžaloba, že roku 1920 zaslala poštou ze Žlutice Ludvíku G-ovi do Teplic 2 bochníky chleba o 3½ kg s do-

bírkou 70 K za chleby a 6 K za poštovné. Před hlavním líčením došlo nalézacího soudu písemné podání stěžovatelčino, ve kterém mimo jiné bylo uplatňováno, že stěžovatelka obstarala chleby k žádosti dvou dívek, tehdy u ní na letním bytě dlících, dcery a neteře jmenovaného G-a, tím způsobem, že jela na venkov, opatřila si tam mouku po 7 K za 1 kg a dala chleby upéci u pekaře; jak se samo sebou rozumí, musela prý zaplatiti za upečení chleba a mimo to dáti pekařskému tovaryši zpropitné a doutníky; vzešly prý jí tyto výlohy: za 7 kg mouky, jež dala pekaři, 49 K, za upečení chleba 6 K, zpropitné 2 K (doutníky), za 2 archy papíru a za motouz, jichž bylo třeba k zabalení zásilky, 2 K a 1 K, za donesení balíku na poštu 2 K, za průvodku 40 h a na poštovném 6 K 80 h; za účelem opatření mouky musila prý jeti železnicí na venek a zaplatila jízdného 1 K 60 h, nehledě ani k námaze a k opotřebení šatstva a obuvi. Při hlavním přelíčení hájila se stěžovatelka tím, že upekla chleby sama, že koupila mouku po 7 K za kg, že spotřebovala k chlebům 7 kg mouky a že zaplatila za upečení chleba 6 K odměny a 6 K 80 h poštovného. Rozsudek, kterýmž stěžovatelka byla uznána vinnou přečinem dle § 7 čís. 3 zákona o válečné lichvě, uvádí v rozhodovacích důvodech, že stěžovatelka dobrala, zasílajíc chléb poštou, za chléb 70 K a za poštovné 6 K a že, vypočítají-li se náklady nabývací dle udání stěžovatelčina, objeví se za chléb cena zřejmě přemrštěná, že stěžovatelka udává, že koupila na 2 bochníky chleba mouku po 7 K za kg a že zaplatila za upečení odměnu 6 K; nabývací náklady činí tedy 55 K; docílila-li stěžovatelka při dvou chlebech zisku 15 K, jest zisk ten neoprávněným a přemrštěným, takže již z tohoto důvodu dlužno považovati cenu 70 K za přemrštěnou; avšak náklady udané stěžovatelkou nelze prý vzíti za prokázané, ježto je soudu známo, že na 7 kg chleba jest zapotřebí méně než 7 kg mouky a že odměna za upečení chleba 6 K jest přemrštěna; nehledě k tomu jest cena 70 K přemrštěnou, protože i v obchodu podloudném v době největší nouze o chléb nebyl chléb prodáván za tuto cenu; stěžovatelka musila si tudíž býti vědoma, že požadovala cenu zřejmě přemrštěnou. Zmateční stížnost odporuje tomuto rozsudku, dovolávajíc se zmatečních důvodů § 281 čís. 5 a čís. 9 a) tr. ř. Stížnost dovozuje, že výrok nalézacího soudu jest neúplným v rozhodujících okolnostech, ježto nerozbírá obhajoby stěžovatelčiny, že chléb neprodala, nýbrž pouze obstarala k žádosti dívek u ní ubytovaných, a ježto mlčením pomíjí údaje stěžovatelčiny o výlohách, vzešlých jí mimo nákupní cenu mouky a odměnu pekaři a ježto nerozbírá rozporu jednak mezi tvrzením obžaloby a svědkyně Alžběty G-ové, že stěžovatelka dobrala 70 K za chleby a 6 K za poštovné, jednak mezi obhajobou stěžovatelčinou, že poštovné 6 K, pokud se týče 6 K 80 h bylo již započteno v dobraných 70 K; konečně prý rozsudek, neuváděje důvodů, béře za prokázáno, že dva chleby, o které se jedná, měly váhu po 3½ kg. Stížnost jest důvodná. Nelze ovšem přisvědčiti názoru stížnosti, že nelze použíti ustanovení § 7 zákona o válečné lichvě, když pachatel předmět potřeby neprodal, nemaje takového zboží na prodej, nýbrž k žádosti odjinud obstaral, anť prý pak pachatel nepožaduje ceny, nýbrž žádá náhradu svých výloh. Vždyť i ten, kdo, byv požádán o obstarání předmětu potřeby, předmět z ochoty nebo z jiné pohnutky si opatří, žadateli dodá a současně nebo později se domáhá odplaty, buď jmenováním úhrnné jednotné částky aneb

výpočtem jednotlivých různých položek, výloh a tak dále, požaduje to, čím v penězích se jeví hodnota předmětu, tedy cenu jeho, a liší se případ takového dodatele od obvyklých případů předražování pouze tím, že při těchto dodavatel jest již v držení předmětu, v onom v držení ještě není a předmět teprve si opatří; v tom i v onom druhu případů je možna zřejmá přemrštěnost ceny a lze též využitkovati mimořádných poměrů vyvolaných válkou. K rozdílnosti povahy toho a onoho druhu případů nelze však nepřihlížeti při výkladu přemrštěnosti ceny a využitkování mimořádných poměrů. Kdo předměty potřeby koupil a chová v zásobě za účelem dalšího zcizení, tedy za účelem zisku, využitkuje mimořádných poměrů válkou vyvolaných a požaduje zřejmě přemrštěné ceny již tehdy, když tato přemrštěnost prodejní ceny jest výsledkem nikoli toho, že si počítá přílišný, nemírný zisk, nýbrž toho, že již nákupní cena byla přemrštěna; vždyť v přemrštěnou nákupní cenu se uvolil, věda, že i tuto přílišnou cenu s osobním ziskem přesune na kupitele, spotřebitele, kteří, jsouce k tomu nuceni mimořádnými poměry, i tuto cenu zaplatí, by došli ukojení svých potřeb, a jedná tudíž nejen při prodeji, nýbrž již při nákupu v úmyslu, by využíval mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Kdo předmět potřeby si opatřil teprve k žádosti jiného za účelem dodání žadateli, jest jaksi zmocněn žadatelem, aby věc koupil i tehdy, žádá-li její držitel cenu přemrštěnou, ježto žadatel, znaje poměry poválečné, svolil svou žádostí k tomu, by obstaratel opatřil předmět po případě i za cenu upřílišněnou, nespokojí-li se držitel s cenou nižší; takový obstaratel využije mimořádných poměrů a požádá cenu přemrštěnou teprve tehdy, když přemrštěnost ceny není výsledkem upřílišněné ceny nákupní, nýbrž výsledkem jeho osobní chamtivosti, tedy když nežádá pouze nákupní cenu, zvýšenou o vlastní výlohy, ať účelné či neúčelné, a po případě, zejména je-li oprávněným živnostníkem, o přiměřenou odměnu a mírný zisk, nýbrž stupňuje cenu a zdražuje zboží též připočtěním nepřiměřené odměny nebo nadměrného zisku. Nežádá tudíž přemrštěné ceny a nevyužívá zmíněných poměrů mimořádných obstaratel, zvyšuje-li cenu nákupní pouze o své další náklady nabývací, tedy o peníz odpovídající tomu, co všechno vynaložil, účelně nebo neúčelně, za tím účelem, aby žádaný předmět potřeby opatřil a dodal. Obstarateli, dodateli, ve smyslu zmíněném jest na roveň postaviti držitele, který si předměty potřeby svého času opatřil nikoli za účelem dalšího zcizení, nýbrž za účelem spotřeby jich ve vlastní domácnosti a ze své zásoby z ochoty přenechá jiné osobě, ježto i u něho scházely při nákupu vědomí a úmysl shora vytčené. Vzhledem k obhajobě stěžovatelčině bylo tudíž při správném použití zákona na soudu nalézacím, aby rozebral a zjistil: 1. opatřila-li si stěžovatelka mouku teprve po žádosti či měla-li mouku již v zásobě, a v případě druhém, koupila-li svého času mouku za účelem dalšího zcizení či pro vlastní spotřebu; 2. v případě, když přenechala stěžovatelka mouku ze zásob, pro vlastní spotřebu pořízených, neb opatřila mouku teprve následkem žádosti na ni vznesené, požadovala-li pouze součet svých výloh nebo více, při čemž by bylo též zjistiti, dobrala-li stěžovatelka na zásilku chleba pouze 70 K po případě 70 K 80 h či mimo to i poštovné 6 K a po případě, bylo-li skutečně upotřebeno mouky 7 kg, a čím se stalo, že chléb vážil pouze 7 kg. Soud nalézací se první otázkou (bod 1) vůbec nezabýval; k bodu 2 uváživ pouze nákupní cenu mouky a

odměnu pekaři pominul mlčením ostatní tvrzené výlohy a nezjistil, zdali dobírkou bylo požadováno 70 K či více. Rozsudek jest tudíž ohledně rozhodných skutečností neúplným a nejasným, a proto zmatečným (§ 281 čís. 5 tr. ř.), byl proto zrušen.

Čís. 524.

Zneuctíti ve smyslu § 506 tr. zák. nelze ženu, která dobrovolnou mimomanželskou souloží pozbyla již pohlavní neposkvrněnosti.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1921, Kr I 736/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona:

Rozsudkem okresního soudu v Trutnově ze dne 18. listopadu 1920 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 22. ledna 1921 porušen byl zákon v ustanovení § 506 tr. zák., rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu v Trutnově se ukládá, aby šetře zásady § 293, odstavec druhý, tr. ř. ve věci znovu rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Trutnově ze dne 18. listopadu 1920 odsouzen byl Jakub F. pro přestupek proti mravopočestnosti dle § 506 tr. zák., jehož se dopustil tím, že slibem manželství, jejž nesplnil, svedl a zneuctil Annu G-ovou. K odvolání obžalovaného byl rozsudek ten rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 22. ledna 1921 s poukazem k odůvodnění prvé stolice v plném znění potvrzen. Okresní soud odůvodňuje odsuzující výrok v podstatě tím, že Anna G-ová svedena byla ku souloži slibem manželství a že ku splnění zákonem vyžadované náležitosti »zneuctění« nevyžaduje se panenství, ježto stačí výkon mimomanželské soulože, předpokládajíc, že dotýčná osoba jest neposkvrněné pověsti, kterýžto náhled zastupován jest právnickými spisovateli nejčastěji. Byť i, dovozuje dále rozsudek, Anna G-ová již před Jakubem F-em měla známost, směřující k manželství, s jiným mužem, o čemž Jakubu F-ovi hned prvního dne učinila sdělení, a byť i mezi nimi by bylo došlo k souloži, důkazy o tom při hlavním přelíčení obhájcem nabídnuté nebyly pro nerozhodnost připuštěny — nemůže pro to býti řeči o zmenšené její vážnosti v očích jiných — a toliko to dlužno rozuměti slovem »zneuctění« — ježto Anna G-ová se těší nejlepší pověsti. S touto argumentací nelze souhlasiti. Zákon v § 506 tr. zák. vyžaduje vedle svedení též zneuctění. Způsobem, jejž nelze bráti v odpor, zjišťuje rozsudek okresního soudu svedení Anny G-ové slibem manželství. Naproti tomu obě stolice berou za prokázané i zneuctění, kterémužto zákonnému znaku však, shledávajíce panenství při jinak dobré pověsti bezvýznamným, podkládají v konkretním případě názor právně mylný. V literatuře jest ovšem zastupován též náhled, jejž zaujaly obě stolice. Tak zejména Herbst II. díl str. 244 vyslovuje, že netřeba, aby osoba svedená byla také nevinnou. Altmann, Oesterr. Gesetzeskunde str. 261 prohlašuje sice náhled ten za rozšířený, leč přimlouvá se za to, by ochrana zákona přiznána byla jen ženám pohlavně zachovalým. Lam-